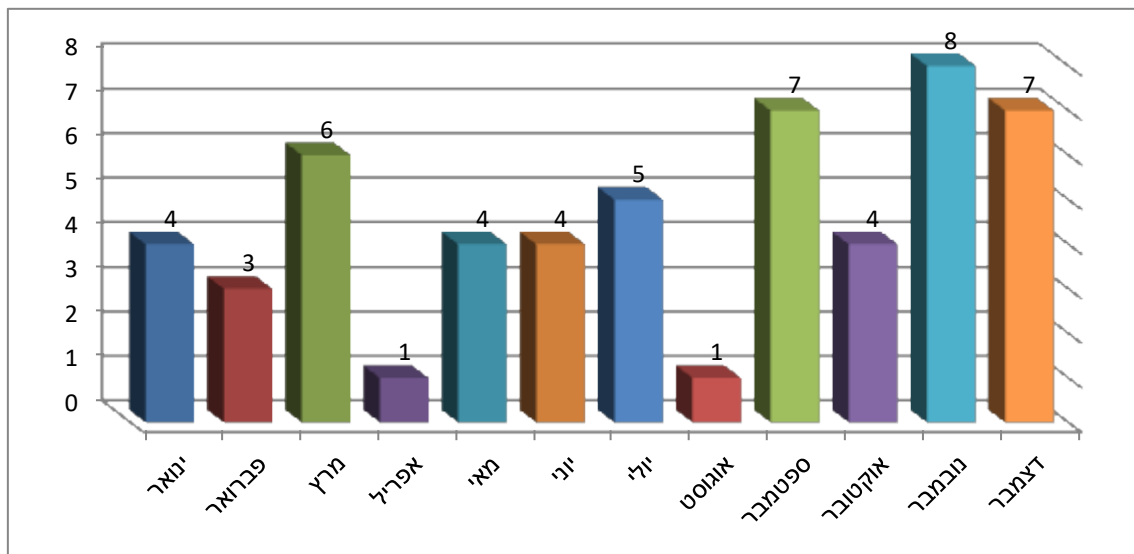

בתקופה האחרונה חלה עלייה בכמות פיגועים ביהודה ושומרון תמונת מצב

כללי

מאז ספטמבר 2018 ניכרת עליה בכמות הפיגועים המשמעותיים ביהודה ושומרון. פיגועים אלו גבו חייהם של חמישה בני אדם ותינוק שנפטר לאחר שיוולד בגלל פציעה קשה של אמו. בסה"כ במהלך שנת 2018 בוצעו ביהודה ושומרון 54 פיגועים¹. כמחציתם (26 במספר) בוצעו בחודשים ספטמבר-דצמבר (לעומת 12 פיגועים בתקופה המקבילה אשתקד). רוב הפיגועים היו פיגועי דקירה, דריסה וירי. שלושה מהפיגועים היו פיגועי ירי קטלניים, שגבו חייהם של ארבעה בני אדם ותינוק. עם זאת, למרות העלייה מאז ספטמבר 2018, בראייה רב-שנתית ניתן להצביע על המשך מגמת הירידה מאז שיאו של הטרור העממי בסוף שנת 2015 (ראו גרף). יש לציין כי במקביל לעלייה במספר הפיגועים נמשכת השגרה של אירועי ייחודיים, האבנים, השלכת בקבוקי תבערה והנחת המטענים ברחבי יהודה ושומרון.

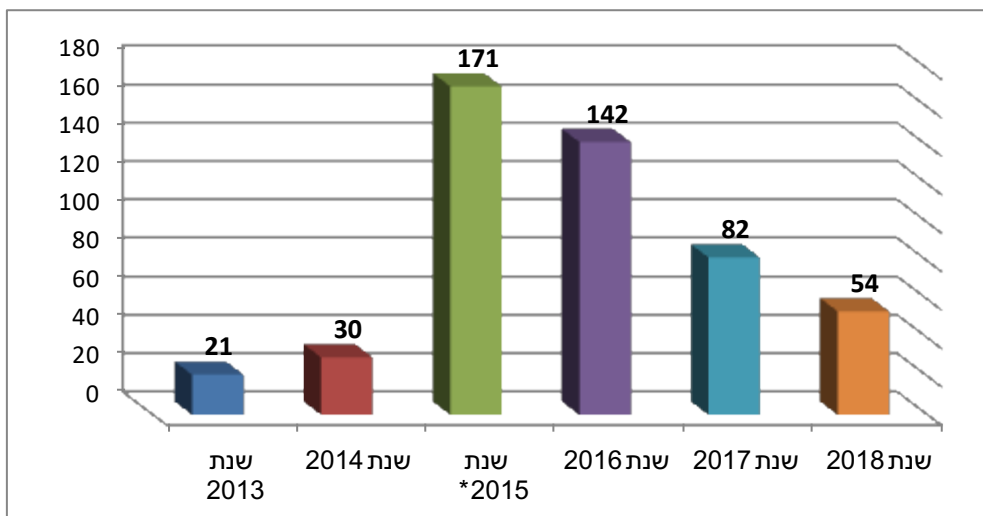
פיגועים משמעותיים שבוצעו ביהודה ושומרון בשנת 2018²

¹ עד ל-16 בדצמבר 2018.

² "פיגועים משמעותיים" מוגדרים על-ידינו כפיגועי ירי, דקירה, דריסה והטמנת מטענים או פיגועים משולבים. לא נכללים בהם ייחודיים, האבנים והשלכת בקבוקי תבערה.

פיגועים משמעותיים בחתך רב-שנתי

*הערה: מתוכם 134 פיגועים בוצעו בחודשים אוקטובר-דצמבר 2015.

◀ מרבית הפיגועים בגל הפיגועים האחרון בוצעו במסגרת "ההתנגדות העממית", קרי- **הטרור העממי הנתמך ע"י פתח והרשות הפלסטינית**. אולם, מאפיין בולט של הפיגועים האחרונים הינו נשאו **אופי יותר "צבאי" ופחות "עממי"**. הדבר מצא ביטוי בפיגועי ירי, שבוצעו ע"י חולייה/חוליות מאורגנות, שגבו קורבנות רבים (ארבעה בני אדם). בחלקם לפחות נעשה שימוש בנשק תקני ומבצעייהם הפגינו תעוזה רבה. **חמאס מיהרה לקבל אחריות וחסות על הפיגועים** למרות שלא בהכרח בוצעו כל פיגועי הירי על ידי חוליות חמאס.

◀ יודגש, כי חמאס **באופן שיטתי מסיתה להגברת הטרור ביהודה ושומרון**. פעילי הזרוע הצבאית שלה עושים מאמץ מהרצועה ומחול (תורכיה, לבנון) להקים תשתית צבאית ביהודה ובשומרון (גיוס, העברת כספים, אימונים, הברחת אמצעי לחימה). אולם **פעולות הסיכול המוצלחות של כוחות הביטחון הישראליים ובמידה פחותה גם של מנגנוני הביטחון הפלסטינים**, מנעו עד כה הפיכת "הטרור העממי" לטרור צבאי ממוסד, שעלול היה להוביל ל"קפיצת מדרגה" בהיקף וב"איכותם" של הפיגועים.

קריקטורות המבטאות את צפיות חמאס להתקוממות ביהודה ושומרון מימין: נכתב הגדה (חשבון הטוויטר של PALINFO, 15 בדצמבר 2018) משמאל: "הר געש הגדה" (חשבון הטוויטר של PALINFO, 13 בדצמבר 2018).

◀ ראש שירותי הביטחון הכללי דיווח כי במהלך 2018 סיכל **שירות הביטחון 480 פיגועים משמעותיים**. בתקופה זאת **אותרו וסוכלו 590 מפגעים בודדים וסוכלו 201 חוליות חמאס**³. זהו היקף גדול המצביע על "טרור מתחת לפני השטח". כתוצאה מהסיכולים הללו חלק גדול מפיגועי "הטרור העממי" והטרור הצבאי הממוסד לא הצליחו לצאת את הפועל (ראש שירות הביטחון הכללי נדב ארגמן, אתר הכנסת, 6 בנובמבר 2018).

מדוע חלה עליה במספר הפיגועים בארבעת החודשים האחרונים?

◀ לא ברור מדוע לנו מדוע חלה עלייה במספר הפיגועים דווקא בארבעת החודשים האחרונים, שכן נתוני היסוד הפוליטיים והחברתיים בחודשים אלו אינם שונים במהותם מנתוני היסוד במהלך 2018. הציבור הפלסטיני המשיך לגלות היענות דלה להסתה של חמאס (וארגונים נוספים) ולקריאות לקחת חלק בהפגנות, עצרות, הפרות סדר אלימות ועימותים עם כוחות הביטחון הישראליים. יש לציין, כי גם אירועים כמו "צעדות השיבה" ברצועת עזה וסבבי ההסלמה ברצועת עזה או העברת שגרירות ארה"ב בישראל לירושלים לא הצליחו להוציא ציבור רחב אל הרחובות ולחולל עליה משמעותית בהיקף הפיגועים. נושא שדוקא כן הצליח להניע את הציבור ולהוציאו לרחובות הוא חוק גביית מס הביטוח הלאומי אותו מנסה להעביר הרשות הפלסטינית, עניין פנימי פלסטיני, אשר מעורר תגובות נגד נזעמות מצד הציבור.

◀ להלן כמה סיבות אפשריות לעלייה בהיקף הפיגועים בחודשים האחרונים:

◆ **תופעת החיקוי**: הצלחה של פיגוע אחד מביאה לניסיונות לבצע פיגועים נוספים בהשראתו. **בעבר הוכח שבמסגרת "הטרור העממי" עלול פיגוע אחד "מוצלח" לחולל סידרת פיגועים של פלסטינים השואפים לחקות אותן** (למשל, פיגועי הדקירה שבעבר קיבלו מימד "מדבק"). **פיגוע הירי הקטלני באזור התעשייה בברקן**, שמבצעו הצליח לחמוק מכוחות הביטחון הישראליים במשך תשעה שבועות, היה אולי מחולל שכזה. ההצלחה של המחבל להתחמק מכוחות הביטחון הישראליים עוררה כלפיו גל של אהדה והערצה ויתכן מאוד שגררה גם ניסיונות חיקוי.

◆ **הצלחות חמאס לבסס התארגנות/התארגנויות המופעלות על ידה בעיקר במרחב ראמאללה**: מאז תחילת "גל הטרור העממי" שאפה חמאס ללוות אותו ב"פיגועים צבאיים", אשר יהפכו ל"אינתיפאדה שלישית". **עד כה נכשלו מאמציה בשל פעולות הסיכול האפקטיביות של כוחות הביטחון הישראליים, ובמידה פחותה הפלסטיניים**. להערכת גורמים בצה"ל ניתן לקשר לחמאס כמה מהמחבלים שביצעו פיגועים לאחרונה, **בעיקר פיגועי הירי הקטלניים באזור ראמאללה**.

³ אחת ההתארגנויות שנחשפו (ספטמבר 2018) תכננה לבצע פיגועים רבים במוניים **בשטח ישראל**. הזרוע הצבאית של חמאס גייסה לשם כך פעילים בשטחי יהודה ושומרון הזרוע הצבאית של חמאס ברצועה גייסה לשם כך פעילים בשטחי יהודה ושומרון, הכשירה אותם בהכנת מטעני חבלה והנחתה אותם לאתר יעדים ובני אדם בישראל כמטרות לפיגועים. **חמאס עשתה שימוש בתושבי עזה אשר אושרה כניסתם לישראל לצורך טיפולים מצילי חיים בבתי החולים לשם העברת מסרים והודעות לפעילים**³. ההתארגנות נחשפה עם מעצרו של **אויס רג'וב** תושב העיירה דורא (ליד חברון), אשר החל לבצע את המשימות אותן קיבל מהזרוע הצבאית של החמאס. פעילות זו של תושבי עזה אשר יצאו לישראל לשם טיפול רפואי בוצעה בתיאום ואכוננה של **מחמד אבו כויכ, פעיל בזרוע הצבאית של חמאס** (אתר שירות הביטחון הכללי, 22 בנובמבר 2018).

מעורבותה האפשרית של התארגנות ממוסדת עלולה לשדרג את הכמות, האיכות והתעוזה של המחבלים ומעניקה מימד חדש ל"טרור העממי" הנתמך ע"י פתח והרשות הפלסטינית.

◆ **המשך תהליך החלשות הרשות הפלסטינית והפחתת רמת התיאום הביטחוני עם ישראל:**
 הרשות הפלסטינית ופתח נמצאים **בתהליך החלשות כשברקע ההיערכות ל"מלחמת ירושה" עם הסתלקותו הצפויה של אבו מאזן**. מעבר לקשיים המוכרים ניצבת גם הרשות בפני **מחאה חברתית המקשה עליה לרסן את הנעשה בשטח**. גם היכולת והמוטיבציה של הרשות להמשיך את התיאום הביטחוני עם ישראל **נמצאים בירידה**. בהקשר זה יוזכר, כי על רקע האירועים האחרונים הפנה הציבור הפלסטיני זעם רב לעבר הרשות הפלסטינית ומנגנוני הביטחון שלה שכוננו על ידו "בוגדים" ו"משתפי פעולה". הציבור הפלסטיני האשים את מנגנוני הביטחון כי הם לא מנעו מכוחות הביטחון הישראליים מלהכנס לערים ביהודה ושומרון ביניהן ראמאללה ואף להרוג את המחבלים וכי הם ריסנו באלימות את ההתנגדות נגד פעילות ישראל.

נספח א'

פירוט הפיגועים במחצית הראשונה של חודש דצמבר 2018

◀ **ב-14 בדצמבר 2018** פלסטיני **חדר לישוב בית אל והגיע לעמדה הצמודה לגדר הישוב**. הוא דקר חייל צה"ל שאייש את העמדה יידה לעברו אבן ונמלט. **החייל נפצע באורח קשה**. יומיים לאחר מכן הסגיר עצמו המחבל לידי ישראל.

זירת פיגוע הדקירה בבית אל (חשבון הטוויטר של PALINFO, 14 בדצמבר 2018)

◀ **ב-13 בדצמבר 2018** ירי בוצע מכלי רכב חולף **בצומת הכניסה לגבעת אסף** (דרומית לבית אל, סמוך לראמאללה). **מהירי נהרגו שני חיילי צה"ל וחייל ואזרחית נוספים נפצעו**. מתחקיר ראשוני של האירוע עולה כי כלי הרכב הגיע לצומת מחבל אחד או שניים ירדו ממנו וביצעו ירי לעבר תחנת ההסעה. לאחר הירי נמלט כלי הרכב מהמקום לעבר אלבירה.

זירת פיגוע הירי בגבעת אסף (חשבון הטוויטר של PALINFO, 13 בדצמבר 2018)

◀ **ב-13 בדצמבר 2018** בוצע פיגוע דריסה באלבירה. **חייל נפצע באורח קל**. המחבל הדורס נורה ונהרג.
 ◀ **ב-13 בדצמבר 2018** בוצע **פיגוע דקירה בעיר העתיקה בירושלים**. פלסטיני הגיע מכיוון שער שכם שלף סכין והתנפל על גבר במקום וניסה לדקור אותו. משלא הצליח הוא רץ לעבר שני לוחמי משמר הגבול שוטר ושוטרת שהיו מוצבים במקום. במהלך מאבק עימו ירה השוטר לעברו והוא נהרג. **לוחם ולוחמת משמר הגבול נפצעו באורח קל**.

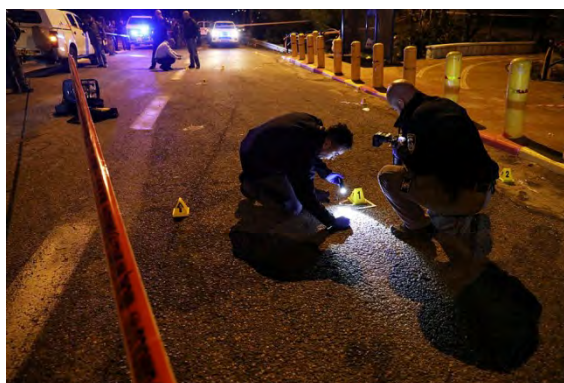

תיעוד פיגוע הדקירה בעיר העתיקה בירושלים (ערביי 48, 13 בדצמבר 2018)

◀ **11 בדצמבר 2018** - כלי רכב פלסטיני שניסה להימלט מכוחות הביטחון הישראליים ניסה לדרוס את לוחמי משמר הגבול שאבטחו פעילות אכיפה של המנהל האזרחי באד'נא (אזור חברון). בעת שנמלט הוא דרס לוחם משמר הגבול **שנפצע באורח קל**. כוח משמר הגבול ירה לעברו. הנהג נהרג.

◀ **11 בדצמבר 2018** במהלך פעילות הריסת מבנה בלתי חוקי **באזור ג'יפטליק** בצפון בקעת הירדן ניסה פלסטיני לדרוס חיילים של הכוח המאבטח שהיו במקום. הכוח ביצע ירי באוויר. הנהג הדורס נפצע באורח קל ונעצר על ידי כוחות הביטחון,

◀ **ב-9 בדצמבר 2018** בשעות הערב בוצע ירי מכלי רכב חולף לעבר תחנת הסעה **בצומת עפרה (צפונית מזרחית לראמאללה)**. בבדיקה ראשונית עלה, כי כלי רכב בו ישבו שני מחבלים רעולי פנים, הגיע מראמאללה לאזור תחנת האוטובוס בצומת עפרה. מחבל שישב בחלקו האחורי של כלי הרכב פתח בירי (מכלי נשק תקני) לעבר העומדים בתחנה. כוח צה"ל שאבטח את התחנה ירה לעבר המכונית אולם היא הצליחה להימלט. **מהירי נפצעו תשעה בני אדם, שניים באורח קשה**. ב-13 בדצמבר 2018 כארבעה ימים לאחר ביצוע הפיגוע הרגו כוחות הביטחון הישראליים את צאלח ברע'ות', אחד מחברי החוליה שביצעה את הירי כאשר ניסה להימלט מכוחות הביטחון צפונית לראמאללה.

תמונות מזירת האירוע (מימין: ופא, 11 בדצמבר 2018 משמאל: דף הפייסבוק WaelMasaeed, 11 בדצמבר 2018)

◀ במקביל לפיגועים ובעיקר על רקע פעילות הסיכול של כוחות הביטחון הישראליים בשטחי יהודה ושומרון נשמעות קריאות להסלים את העימותים עם כוחות הביטחון הישראליים. פעילים ברשתות החברתיות פתחו בקמפיין הקורא לבעלי עסקים ברחבי יהודה ושומרון לכבות את מצלמות האבטחה שלהם כדי להגן על חייהם של פעילי ה"התנגדות" (קרי: המחבלים) (שבכה קדס, 13 בדצמבר 2018). **בשטח נראה כי מספר הפגנות התמיכה האלימות בתמיכה בפעילות הטרור התרבו במהלך התעמתו המפגינים עם כוחות הביטחון הישראליים.** כמו כן גברו אירועי ידווי האבנים לעבר כלי רכב ישראליים ברחבי יהודה ושומרון.

הרשות הפלסטינית

◀ **הנשיאות הפלסטינית** פרסמה הודעה רשמית לפיה "מדיניות ההתפרצות לערים" וההסטה נגד אבו מאזן הם שגרמו לפעולות האלימות. הודעת הנשיאות ציינה, כי היא מתנגדת לאלימות ולהתפרצויות ולטרור המתנחלים וקראה להפסיק את ההסטה (ופא, 13 בדצמבר 2018). **הועד הפועל של אש"ף** התכנס ב-13 בדצמבר 2018 ודן בהתפתחויות האחרונות ובמצב המתדרדר בשטח וקרא להמשיך את ה"פעילויות העממיות" במטרה להתנגד ל"פשעים" שישראל מבצעת (ופא, 13 בדצמבר 2018). **יוסף אלמחמוד, דובר ממשלת הפיוס הלאומי,** הטיל על ממשלת ישראל את האחריות להסלמה נגד הפלסטינים ודרש מהקהילה הבינלאומית לספק הגנה לפלסטינים (ופא, 13 בדצמבר 2018).

◀ להלן התבטאויות פעילי אש"ף/פתח:

◆ **צא'ב עריקאת** מזכיר הועד הפועל של אש"ף אמר כי ההסלמה הישראלית הנוכחית היא חלק מהתכנית להרוס את הרשות הפלסטינית ואת הפרויקט הלאומי הפלסטיני. הוא גינה את הריגת המחבלים על ידי ישראל וכינה זאת "פשע מלחמה" (דניא אלוטן, 13 בדצמבר 2018).

◆ **מחמוד אלעאלול, סגן יו"ר פתח,** גינה את ה"פשעים" של ישראל וקרא לפלסטינים ולפעילי פתח לגיבס כללי כדי להתייצב בפני כל תקיפות הטרור שהמתנחלים מבצעים (ופא, 13 בדצמבר 2018).

◆ **חסין אלשיח' חבר הועד המרכזי של פתח** אמר כי אבו מאזן מקיים שיחות אינטנסיביות במטרה לעצור את ההסלמה בגדה. לדבריו מתנהלות שיחות מול גורמים מקומיים, אזוריים ובינלאומיים במטרה לעצור את ההסלמה (הטלוויזיה הפלסטינית, 15 בדצמבר 2018).

חמאס

◀ **חמאס לקחה חסות על מבצעי הפיגועים באזור התעשייה בברקן, בעפרה ובירושלים. הזרוע הצבאית של חמאס הודיעה, כי מבצעי הפיגועים היו פעיליה.** ברצועת עזה נפתחה סוכת אבלים בה ביקרו בכירי חמאס. בהודעה שפרסמה חמאס נאמר כי עוצמת "ההתנגדות" בגדה המערבית לא תחלש עד שישראל תובס ותורחק מהאדמות הפלסטיניות היא קראה לפלסטינים בגדה המערבית לדבוק בהשקפתה של "ההתנגדות" (אתר חמאס, 13 בדצמבר 2018). אסמאעיל הניה אמר, כי בפועלם של מבצעי הפיגועים הם הוכיחו שקיימת מסורת של "התנגדות" בגדה. לדבריו השנים הרעות של הגדה הסתיימו ונפתח דף חדש מול ישראל (אלג'זירה, 13 בדצמבר 2018).

◀ **עבד אללטיף אלקאנוע דובר חמאס**, בירך על הפיגועים וברך את העם הפלסטיני באומרו, כי "אנתיפאדת ירושלים" (הכינוי של חמאס לגל הטרור ב-2015-2016) נמשכת. לדבריו המתקוממים בגדה ימשיכו לצלוף, להרוג, לפתוח באש ולדקור (אלמנאר, 13 בדצמבר 2018). **חאזם קאסם, דובר חמאס**, אמר, כי הגדה לא תניח את נשקה עד לקבלת חירות הפלסטינים מישראל (דניא אלוטן, 13 בדצמבר 2018).

הג'האד האסלאמי בפלסטין

◀ **אחמד אלמדלל, בכיר הג'האד האסלאמי בפלסטין**, אמר, כי סדרת הפיגועים האחרונה היא חידוש של "ההתנגדות" והוסיף כי "ההתנגדות" קבעה משוואה חדשה מול ישראל. הוא קרא לאבו מאזן לנטוש את התהליך המדיני ולהחזיר את פתח לשורשיו הלוחמניים (אלאקצא, 13 בדמבר 2018).

◀ **מצעב אלברים, דובר הג'האד האסלאמי בפלסטין**, אמר, כי זעמו של העם הפלסטיני והאנתיפאדה שמתרחשת בגדה הם אינם אירוע בר-חלוף והדגיש כי השטחים הפלסטיניים לא יהיו אלא בית קברות עבור ישראל (פלסטין אליום, 14 בדצמבר 2018).